

Ewa Kumlin Krönika FORM nr 1 2008 Materiella möjligheter

I slutet av november kom ett lovande pressmeddelande från regeringen: "En tydligare roll för arkitektur, form och design" där rådet för arkitektur, form och design får ett uppdrag att att föreslå en befintlig myndighet eller institution som i permanent form kan driva frågorna om arkitektur, form och design. Av flera tänkbara tolkningar, väljer vi den mest positiva och gläder oss åt regeringens aktiva vilja att stärka området. Nu gäller det att smida.

Sverige behöver som sagt en offensiv designpolicy ur näringslivspolitiskt perspektiv för att stimulera utvecklingen och hämta in försprånget gentemot andra länder.

Även brevbäraren kommer då och då med trevliga överraskningar. Bland mängden av årsredovisningar var det särskilt en som stack ut: Proventus. Sofistikerad, sympatisk och tankvärd. De sedvanliga siffrorna "Numbers" åtföljdes i år av två attraktiva häften "Talk" med samtal om design och demokrati. Designsamtalet förs mellan Dejan Sudic, Konstantin Grcic och Daniel Sachs själv. I sitt förord varnar VD Daniel Sachs om risken för missbruk och urvattning av ord som exempelvis Demokrati, Design och Hållbar utveckling. Han resonerar om vårt ansvar och förhållningssätt som medborgare. Ska Europa kvarstå som en industriellt samhälle, eller vill vi endast bli konsumenter? Han understryker vikten av innovation, design och produktutveckling för den globala utvecklingen. Årsredovisningen vann förresten Svenska Publishing-Priset 2007 med motiveringen: "För en okonventionell och uppkäftig årsredovisning som inte bara tittar i backspeglarna". www.proventus.se

Tänk om ännu många fler företag kunde arbeta framåtblickande och medvetet med produktutveckling och designkompetens. Hur mycket Sverige skulle kunna vinna på det. Att det ska vara så svårt att kommunicera detta budskap. Vår ständigt pågående utmaning. Designer har förvisso också eget ansvar. De utgör en vital länk mellan producenter och konsumenter och kan påverka processerna i riktning mot exempelvis hållbara lösningar.

Ett led i produktutvecklingen och designprocessen är materialvalen. Idag forskas det fram nya och innovativa material i en rasande fart. Men trots att stora belopp investeras i forskningen når inte resultaten ut i samma utsträckning. Dessutom finns det åtskilligt att göra för att förbättra kommunikationen mellan producerande företag och designer/arkitekter. Materialbiblioteket som växer fram internationellt spelar en viktig roll som tillgängliggörare, marknadsplats och kommunikationsyta mellan de olika leden.

Jag har under de senaste åren besökt några av dem. Ett av de tidigaste och fortfarande mest kända är Material Connexion, som startade i New York 1997 under devisen "every idea has a material solution". De har idag en imponerande samling med omkring 3500 innovativa material från hela världen och en omfattande stab. Filialer har öppnats i Köln, Milano och Bangkok. Färgstarke grundaren George Beylerian har också uppvaktat oss i Stockholm. Fördelar är att systemet är så väl utvecklat och hela tiden uppdateras. Därmed följer en ansevärd årlig licensavgiftsavgift. Affärsidén bygger på att ge snabb och heltäckande service till professionella inom design och arkitektur, som också betalar en nyttjandeavgift.

I Paris besökte jag Innovathèque och Materiô. Materiô har en mera extravagant profil, med cool feelingdesign och spjutspetsmaterial. Innovathèque bygger på en gedigen basinformation och material främst avsedda för möbelformgivare. Föddes ur behovet av en materialsamling och en plattform för möten mellan professionella inom möbelindustriområdet. Innovathèque kan ses som en förlängning av VIA, Valorisation de l'innovation dans l'Ameublement, en specialinstitution som vaskar fram talanger inom möbeldesign, bland annat genom prototypframställning och utställningar. Prototypframtagandet finansieras på ett förebildligt och smart sätt av finansdepartementet via möbelföretagens skattebetalningar. Även här är det designer och arkitekter som betalar års- och användningsavgifter. En djärv och driftig svensk designer, Birgitta Ralston, öppnade förra året tillsammans med sin partner en filial "Nordic Innovathèque" som en del av en ny design- och upplevelseinstitution Transplant, långt ute vid Sunnfjorden i Dale i Norge.

I Sverige har vi sedan ett par år två nya materialbibliotek: Materialbiblioteket på Telefonplan och Råvara Kvarnen i Göteborg. Båda drivna av unga eldsjälar som kämpar hårt. De har tänkt tvärtom. Att det är producenterna, industrin och forskningsinstitutionerna, som ska betala för att exponeras via materialbiblioteket. Inte designer, arkitekter och studenter. Det passar bättre för svenska samtida förhållanden. Företagen behöver synligheten och forskarnas främsta uppgift är inte heller att vara säljare eller marknadsförare. De svenska materialbiblioteken arbetar framför allt med svenska och närproducerade material, i syfte att stärka den svenska produktionen och tillväxten.

Nästa steg på det svenska materialområdet tas av Formens Hus i Hällefors, som har för avsikt att skapa ett nordiskt eco-innovationsregister, som ska innehålla såväl en materialsamling, exempelsamling som databas och kursprogram. Allt med inriktning mot hållbar utveckling. Formens Hus i sig är ett hus som certifierats enligt miljökonceptet Faktor 10. Flera aktiviteter har dessutom hållits på samma tema.

I dagens snårskog av material och tillverkningstekniker, behövs dessa fönster mer än någonsin. De måste få chansen att vidareutveckla sin kompetens och sina resurser. Vi får gemensamt verka för att de får rejält stöd i den nya svenska designpolitiken.

Några materialbibliotek:

Danmark: www.designinsite.dk

Frankrike: www.materio.com

www.innovatequectba.com (www.via.fr)

Nederländerna: www.material.nl

www.materialexplorer.com

Norge:

www.transplant.nu

Sverige:

www.materialbiblioteket.se

www.ravarakvarnen.se

Tyskland:

www.materiallica.de

www.materialsgate.de

USA

www.materialconnexion.com